

Memo

Aan:	Gemeenteraad
Cc:	College
Van:	Janine Kock
Datum	1 juli 2025
Kenmerk:	1216468
Onderwerp:	Voortgangsrapportage 2025 RES

Op dinsdag 1 juli 2025 hebben wij ingestemd met de Voortgangsrapportage RES Achterhoek 2025. RES staat voor regionale energiestrategie.

In de zomer van 2021 hebben de Achterhoekse gemeenten, de provincie en het waterschap gezamenlijk ingestemd met de RES 1.0 Achterhoek. Met de RES-aanpak geven we invulling aan de afspraken uit het klimaatakkoord. Momenteel werken we aan de herijking van de RES 1.0 richting RES 2.0. In de RES 2.0 worden de afspraken nader geconcretiseerd. We verwachten dat de RES 2.0 in het vierde kwartaal van dit jaar gereed zal zijn.

Kernboodschap

Het Nationaal programma RES vraagt elke twee jaar om een voortgangsrapportage. De eerste was in 2023. De voortgangsrapportage beschrijft de stand van zaken van dit moment. De centrale vraag is: liggen we anno 2025 op koers om de afgesproken beleidsdoelstelling uit de RES 1.0 te halen? Het antwoord op die vraag is: nee. Onderstaand zullen wij dat toelichten. Voor de details verwijzen wij u naar de voortgangsrapportage zelf.

Afspraken uit de RES 1.0 Achterhoek

In de RES 1.0 Achterhoek is afgesproken om 1,35 TWh (terawattuur) duurzame energie op te wekken met wind en zon, verdeeld over zon op dak (0,35 TWh), wind (0,546 TWh) en zon op land (0,210 TWh). Ook was er een niet-gealloceerd deel van 0,244 TWh, waarvan nog niet was bepaald op welke manier het zou worden opgewekt. Vanwege systeemefficiëntie en maatschappelijke kosten en baten zijn we er nu van overtuigd dat dit niet-gealloceerde deel moet worden ingevuld met wind. Hierover is in de RES 1.0 geen besluit genomen. Dat besluit zal onderdeel uitmaken van de RES 2.0.

Recente externe ontwikkelingen met invloed op het RES-proces

Sinds 2023 zijn er diverse aanpassingen gedaan aan wet- en regelgeving. Daarnaast zijn er op nationaal, provinciaal en regionaal niveau diverse programma's opgezet en plannen uitgewerkt die mogelijk impact hebben op de RES. Een zeer belangrijke ontwikkeling is dat het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat al enkele jaren werkt aan nieuwe landelijke milieuregels voor windparken. De verwachting is dat deze nieuwe normen gevolgen zullen hebben voor alle windparken die op dit moment in voorbereiding zijn. Het is nog onduidelijk wanneer deze normen van kracht zullen worden. Daarnaast denkt ook de provincie Gelderland na over eigen afstandsnormen voor Gelderland. Het besluit hierover valt binnenkort.

Voortgang van de RES-doelen

Op 1 januari 2025 werd in de Achterhoek 0,577 TWh per jaar duurzame energie opgewekt. Daarnaast bestaan er voor 0,148 TWh per jaar initiatieven waarvan verwacht mag worden dat deze op afzienbare termijn gerealiseerd zullen

worden (de harde pijplijn). In totaal is dit 0,725 TWh per jaar aan duurzame energie. Dat is 54% van het gestelde doel voor 2030. In 2021 was dat 0,471 TWh (35%) en in 2023 was dat 0,677 TWh (50%).

Ontwikkelen windenergie

In de RES 1.0 is afgesproken om minimaal 0,546 TWh per jaar windenergie op te wekken. In alle gemeenten zijn daarvoor voorkeursgebieden aangewezen. Ook was er een niet-gealloceerd deel van 0,244 TWh, waarvan nog niet was bepaald op welke manier het zou worden opgewekt. Vanwege systeemefficiëntie en maatschappelijke kosten en baten willen we dit niet-gealloceerde invullen met wind.

Alle gemeenten in de Achterhoek zijn in meer of mindere mate bezig met het verder brengen van het beleid met betrekking tot wind. In Berkelland, Oost Gelre, Bronckhorst en Montferland zijn de afgelopen periode grote stappen gezet die hebben geleid tot het vaststellen van windbeleid in de gemeenteraad. De gemeente Aalten gaat in de loop van 2025 haar *Uitnodigingskader zon en wind* herijken en de gemeente Winterswijk gaat in de zomer van 2025 haar moratorium op wind evalueren. De gemeenten Doetinchem en Oude IJsselstreek zijn al geruime tijd klaar met het vaststellen van hun windbeleid. Op dit moment zijn er nog geen lopende processen voor vergunningverlening. Diverse gemeenten hebben bij het vaststellen van hun windbeleid opgenomen dat met betrekking tot vergunningverlening pas definitieve stappen gezet zullen worden als de landelijke normen helder zijn. Los van het feit dat dit leidt tot vertraging, kunnen de nieuwe normen ook een aanzienlijke impact hebben op het windpotentieel in de Achterhoek.

Ontwikkeling zonne-energie

In de RES 1.0 is afgesproken om 0,35 TWh per jaar op te wekken via zon op gebouw. Inmiddels lijkt deze ambitie ingehaald te zijn door de tijd. Netcongestie maakt dat deze opgave voor 2030 waarschijnlijk niet realistisch is. Vanuit de Achterhoek benaderen we deze uitdaging met de instelling: we doen wat kan en kijken hoe ver we komen. De doelstelling voor zon op veld (0,21 TWh per jaar) hebben we met 0,248 TWh per jaar inmiddels gerealiseerd.

Aandachtspunten

Over de vertraging bij de vergunningverlening voor windparken en de achterblijvende ontwikkeling van zon op gebouw is hierboven al iets gezegd. Daarnaast gaan gemeentelijke warmteprogramma's richting geven aan investeringen van de netbeheerders in de gebouwde omgeving. Ook onderzoeken we de mogelijkheid om Achterhoekbreed een uitvoeringsprogramma energietransitie¹ op te stellen. Potentie voor groen gas, batterijopslag en energieplanologie zijn eveneens onderwerpen die van belang zijn voor de RES Achterhoek. Tot slot kan krapte op de grondstoffen- en arbeidsmarkt zijn weerslag hebben op het bereiken van de doelen.

Bijdrage gemeente oude IJsselstreek aan de RES opgave in de Achterhoek

Onze gemeente draagt voldoende bij aan de regionale opgave, vooral door de bestaande windmolens van Den Tol en Eurus. Op dit moment is de totale bijdrage van onze gemeente (inclusief de harde pijplijn) 0.211 TWh. Dat is 15,6 % van de totale eindopgave en 29% van de huidige realisaties.

Vervolg

De voortgangsrapportage zal worden aangeboden aan het Nationaal Programma RES. Dat doen alle RES-regio's. Daarmee krijgt het Rijk inzicht in de voortgang van de RES'en in heel Nederland. We verwachten dat de RES 2.0 Achterhoek in het vierde kwartaal van 2025 verschijnt. De volgende voortgangsrapportage zal verschijnen in de zomer van 2027.

Bijlagen

1. Voortgangsrapportage RES Achterhoek 2025

¹ Niet te verwarren met het bestaande RU23 (Het Regionaal Uitvoeringsprogramma Energietransitie 2024-2030)

